

HUMANISTISKA FAKULTETEN

Humanistiska fakultetskansliet

Anna Nordling, kanslichef
anna.nordling@hum.gu.se

BESLUT

2018-03-01 dnr VR 2017/173
Ku2017/02410/DISK

1 / 2

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss gällande betänkandet Nästa steg? Del 2. Förslag till en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:88)

Göteborgs universitet har beretts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet Nästa steg? Del 2 Förslag till en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:88). Humanistiska fakulteten har av rektor fått i uppdrag att framföra universitetets synpunkter på förslaget.

Sammanfattning

Vi instämmer i stort i de förslag om ökade insatser för svensk minoritetspolitik och för de svenska minoritetsspråken som utredarna har föreslagit. Vi anser emellertid att det finns risk för underfinansiering av flera av de förslag som läggs fram. Vi är också bekymrade över att inget av det som sägs om Artikel 8 i kapitel 3 återkommer i kapitel 6 *Konsekvensbeskrivningar*. Vidare menar vi att frågan om att följa individer genom skoltiden för att skapa förbättrade beslutsunderlag behöver utredas för att säkerställa att den inte är i strid med gällande lag om känsliga personuppgifter. Här efterlyser vi också en god samordning mellan ansvariga verksamheter.

Kapitel 3 – Utökade åtaganden enligt språkstadgan

Det är rimligt att, precis som utredarna föreslår, med grund i existerande lagstiftning ratificera delar av Artikel 8 för grund- och gymnasieskolan. Utredarna menar dock att det inte finns skäl att skjuta till ytterligare medel. Vad utredningen inte tar hänsyn till i sitt antagande är att det redan idag råder en stor brist på legitimerade modersmåls lärare för flera av de nationella minoritetsspråken. Att förbereda, rekrytera och utbilda lämpliga kandidater är kostsamt. För att kunna leva upp till vad man förbinder sig till genom den föreslagna ratificeringen behövs åtminstone en punktinsats i form av extra tillskott till de lärosäten som i dag utbildar modersmåls lärare i de nationella minoritetsspråken.

Förskolan tillkommer emellertid till vad som redan beslutats genom skolförordningen (2011:185) och gymnasieförordningen (2010:2039). Ett ökat uppdrag till förskolorna där kraven på tillräcklig efterfrågan tas bort kommer att öka behovet av förskollärare med såväl mycket goda kunskaper i språket samt behörighet att arbeta med språkbads pedagogik och flerspråkighets pedagogik i förskolan, vilket i sin tur kräver förbättrade möjligheter att förbereda, rekrytera och utbilda lämpliga kandidater.

Det bör också påpekas att även om det ges utbildning i alla de fem nationella minoritetsspråken vid svenska högskolor finns det i dag ingen lärarutbildning i jiddisch.

Kapitel 4 – Behovet av förbättrade beslutsunderlag

Utredningen föreslår att regeringen ger Skolverket i uppdrag att utreda möjligheten att ta fram statistik om förskoleundervisning på de nationella minoritetsspråken samt att se över hur man samlar in statistik om modersmålsundervisning på grund- och gymnasieskolan. Utredningen konstaterar att insamling av sådan statistik ingår i myndighetens uppdrag (s. 193). Men en sådan förändring skulle bland annat kräva en utredning av hur man inom ramen för dagens lagstiftning om känsliga personuppgifter kan följa individens deltagande i modersmålsundervisning genom hela skoltiden. Regeringen bör överväga att skjuta till medel för genomförandet av en sådan utredning.

Utredarna ålägger såväl Skolverket (s. 176) som Sametinget genom existerande Samiskt språkcentrum samt föreslagna språkcentrum för de övriga nationella minoritetsspråken (s. 167) ansvar för att ta fram statistik på lokal respektive nationell nivå. Vi föreslår att Skolverket ges i uppdrag att samarbeta med Institutet för språk och folkminnen i formulerandet av förslaget på hur uppdraget för språkcentrum i de fyra icke-samiska nationella minoritetsspråken ska se ut. Vi menar att det är en vinst om metoder för statistikinsamling och presentation av resultat i någon form ensas så att rapporter från de olika verksamheterna går att jämföra.

Ett etablerat samarbete mellan Skolverket och Institutet för språk och folkminnen i fråga om planeringen av fyra nya språkcentrum skulle dessutom kunna leda till att man redan i planeringsstadiet kan undvika en del av de problem som antyds i delbetänkandet. Vi tänker då särskilt på att man noterar att Samiskt språkcentrum kommit att täcka upp för en del brister i förskolans och grundskolans arbete (*Delbetänkande Nästa steg?* s. 60, s. 363).

Kapitel 5 – Övriga frågor som regeringen bör uppmärksamma

I kapitel 5 föreslås att Riksarkivet får ett tydligt uppdrag (s. 179, s. 181) att utöka sitt uppdrag så att det även omfattar insamling, dokumentation och bearbetning av arkivmaterial som omfattar de nationella minoriteterna och deras immateriella kulturarv. Det är ett omfattande arbete som kommer att kräva en del investeringar i form av t.ex. rekrytering av utbildad personal som har kunskaper om och tillgång till de nationella minoriteterna, men också av materiella resurser som arkivutrymme. Det utökade uppdraget bör åtföljas av ett ökat anslag.

Kapitel 6 – Konsekvensbeskrivningar

I inledningen står följande: "Några bedömningar eller förslag i kapitel 3, 4 och 5 bygger på att uppdrag lämnas till myndigheter, vilket skulle kunna få konsekvenser för statens finanser. Sammanfattningsvis kan sägas att utredningen inte anser förslagen föranleder höjda anslag eller särskild finansiering." Vi menar att de här två meningarna direkt motsäger varandra.

I kapitel 6 saknar vi också helt hänvisning till utredarnas rekommendationer om ratificering av delar av Artikel 8 (kapitel 3). Artikel 8 nämns i Sammanfattning (s. 16) men inte i kapitel 6 Konsekvensbeskrivningar. Det finns med andra ord ett glapp mellan å ena sidan s. 16 och s. 67 och å andra sidan s. 192.

I detta ärende har dekan Marie Demker beslutat efter föredragning av kanslichef Anna Nordling. Synpunkter har inhämtats från Susanna Karlsson, universitetslektor i svenska, och Tommaso Milani, professor i andraspråksinlärning, båda institutionen för svenska språket.

På Göteborgs universitet vägnar

Marie Demker

Dekan, Humanistiska fakulteten

Kopia
HFS
Arkiv